

Herstel de groeiplaats, niet de boom

Flier Boomspecialisten zet in op vitale bodems als basis voor duurzaam boombeheer

De aandacht voor klimaatadaptatie vertaalt zich in veel gemeenten naar grootschalige boomaanplant. Nieuwe bomen zijn onmisbaar voor de toekomst, maar volgens Kees Flier van Flier Boomspecialisten ligt er zeker zo'n grote opgave bij het behoud van bestaande bomen.

Auteur: Johan Koning

Volwassen gezonde bomen leveren immers vandaag al een belangrijke bijdrage aan verkoeling, waterberging, biodiversiteit en CO₂-opslag. Juist daarom verdient het investeren in hun groeiplaats volgens hem prioriteit. 'Veel bomen kunnen nog tientallen of zelfs meer dan honderd jaar mee,' zegt Flier. 'Dan moet je wel bereid zijn te investeren in een goede groeiplaats voordat je aan vervanging denkt.'

De oorzaak ligt vaak onder het maaiveld
Wanneer bomen conditieverlies vertonen, wordt droogte en hitte vaak als belangrijkste oorzaak aangewezen. Volgens Flier is dat echter

meestal slechts een symptoom. De werkelijke problemen ontstaan vaak onder de grond. Bodemverdichting, een verstoorde water- en luchthuishouding en een tekort aan opneembare voedingsstoffen beperken de wortelontwikkeling. Daardoor kan een boom water en mineralen onvoldoende opnemen, ook wanneer er voldoende neerslag valt of extra wordt beregend.

'Bomen gaan niet in de eerste plaats dood door droogte, maar door een slechte, onvoldoende grote en verdichte groeiplaats,' stelt Flier. Verdichting ontstaat onder meer door intensief maaibeeld, bouwactiviteiten, reconstructies, zwaar materieel en jarenlang intensief gebruik van de openbare ruimte. Vooral in stedelijke gebieden vormt dit een structureel probleem.

Eerst analyseren, daarna behandelen

Binnen de methode Bodem Vitaal begint ieder project daarom met een uitgebreide bodemanalyse. Die brengt niet alleen de bodemopbouw in kaart, maar ook de beschikbaarheid van voedingsstoffen, de zuurgraad en de aanwezigheid van storende lagen.

Pas wanneer duidelijk is waar de knelpunten zich bevinden, wordt een passende behandeling gekozen. Volgens Flier bestaat er geen standaardoplossing: 'Iedere groeiplaats vraagt om maatwerk.'

Lava als duurzame bodemverbeteraar

Een belangrijk onderdeel van de Bodem Vitaal methode is het toepassen van lavagruis. Dankzij de poreuze structuur kan lava zowel water als lucht vasthouden, waardoor de bodem blijvend beter doorwortelbaar wordt. Overtollig vocht wordt direct doorgelaten.

Met behulp van de speciaal ontwikkelde Bodem Vitaal Unit worden lavagruis, granulaire en vloeibare voedingsstoffen op de gewenste diepte in de bodem geïnjecteerd. Hierdoor ontstaat een grotere effectieve groei ruimte en worden wortels gestimuleerd om dieper de bodem in te groeien.

'Boomwortels groeien naar de plekken waar iets te halen valt,' legt Flier uit. 'Door op diepte de juiste omstandigheden te creëren, vergroot je de groeiplaats en stimuleer je een gezonde

‘Door op diepte de juiste omstandigheden te creëren, vergroot je de groeiplaats en stimuleer je een gezonde wortelontwikkeling’

wortelontwikkeling.’ Volgens hem ligt daarin de sleutel voor een duurzame verbetering van de boomconditie en weerstand tegen stressfactoren.

Boomherstel vraagt om geduld

Waar planten vaak snel reageren op een bemesting of beregening, verloopt herstel bij bomen aanzienlijk langzamer. Hoewel het bodemleven zich relatief snel herstelt, duurt het vaak enkele jaren voordat groeiplaatsverbetering zichtbaar wordt in de kroonontwikkeling en vitaliteit van de boom. Daarom kiest Flier bewust voor een geleidelijke opbouw van de voedingsvoorraad in plaats van een eenmalige intensieve behandeling. Die langetermijnbenadering sluit aan bij de natuurlijke ontwikkeling van boom en bodem.

Blad is geen afval

Naast bodemverbetering vraagt Flier aandacht voor een relatief eenvoudige beheermaatregel: het behouden van organisch materiaal. In veel gemeenten wordt afgefallen blad nog steeds als ‘bladafval’ afgevoerd uit plantsoenen en parken. Volgens Flier verdwijnt daarmee de belangrijkste bron van organische stof en voedingsstoffen.

‘Klimaatadaptatie begint niet met nieuwe aanplant, maar met een gezonde groeiplaats’

‘Blad is eigenlijk goud,’ zegt hij. ‘Door het ter plekke te mulchen en binnen de kroonprojectie terug te brengen, voed je direct de bodem en ook het complete bodemleven.’ Daarmee blijft de natuurlijke kringloop intact en verbetert de bodemstructuur op een duurzame manier.

Van boombeheer naar groeiplaatsbeheer

Steeds meer gemeenten kiezen volgens Flier voor deze integrale benadering van boombeheer. Onder andere ‘s-Hertogenbosch, Wageningen, Ermelo, Schiedam, Emmen en Borne investeren nadrukkelijk in de kwaliteit van de groeiplaats.

Ook bij herinrichtingen en reconstructies liggen volgens hem kansen. ‘Door tijdens de werkzaamheden direct verdichte lagen op te heffen en extra groeiruimte te creëren, kan de levensduur van bestaande bomen aanzienlijk worden verlengd.’ Die verschuiving van boombeheer naar groeiplaatsbeheer past volgens Flier binnen de bredere klimaatopgave.

Eerst behouden, dan vervangen

Klimaatadaptatie draait niet uitsluitend om nieuwe aanplant. Minstens zo belangrijk is het optimaal benutten van het bestaande bomenbestand. Volwassen bomen vertegenwoordigen een ecologische waarde die jonge aanplant pas na tientallen jaren kan evenaren.

Door te investeren in een gezonde bodem en een vitale groeiplaats kunnen veel bomen hun functies nog generaties lang blijven vervullen. Volgens Flier begint duurzaam boombeheer daarom letterlijk bij de basis: de bodem.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!